

นวัตกรรมหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice)

โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข

ชื่อผลงาน : การป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล
โรงเรียนวัดทรายขาว

ชื่อเจ้าของผลงาน : โรงเรียนวัดทรายขาว

สังกัด : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๑

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของผลงาน

๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากในปัจจุบัน การสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆ ส่งผลกระทบต่อประชาชนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ ซึ่งปรากฏปัญหาให้เห็นมากมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม และด้านอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด อันนำมาซึ่งปัญหาครอบครัวที่เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด มีการปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นคนดี มีคุณธรรมตามความคาดหวังนั้น ต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในโรงเรียน ซึ่งมีครูเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้เติบโตอย่างงดงามและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม การพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณธรรมจริยธรรม ดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการเรียน การสอนที่โรงเรียนต้องดำเนินการจัดการศึกษาตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ต้องการให้เยาวชนเป็น คนเก่ง คนดี และมีความสุข นอกจากจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้รับกระบวนการเรียนรู้ การป้องกัน และการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากปัจจัยเสี่ยงรอบโรงเรียนที่มีพฤติกรรมไป เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ติดเกม การเข้าถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์หรือสื่อลามก การทดลองยาเสพติดบางชนิดจาก การชักชวนของเพื่อน หรือรุ่นพี่ เป็นปัญหาสังคมที่ผู้ปกครอง ครูทุกคนที่เกี่ยวข้อง ต้องเข้าไปช่วยเหลือและ แก้ไขปัญหาไม่ให้มีพฤติกรรมเสี่ยง ซึ่งมาจากปัจจัยเสี่ยงและผลกระทบจากแหล่งอบายมุข

โรงเรียนวัดทรายขาว เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณบ้านทรายขาว ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนมีนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม พ่อแม่ของนักเรียนมีนักเรียนตอนที่อายุน้อย และยังมีครอบครัวของนักเรียนที่พ่อแม่แยกทางกัน สดุดยัยเด็กต้องอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้ขาดความรัก ความอบอุ่น บางคนจึงมีพฤติกรรมก้าวร้าว ขาดการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ขาดระเบียบวินัย เด็กและเยาวชนขาดการดูแลเอาใจใส่จากครอบครัวอย่างจริงจัง ชุมชนรอบบริเวณโรงเรียน มีการมั่วสุม เสพและจำหน่ายยาเสพติด เช่น น้ำกระท่อม ยาบ้า และยาไอซ์ อยู่จำนวนมากนักเรียนอาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ ตลอดจนคดีเกี่ยวกับยาเสพติดก็ยังมีอยู่ในชุมชนซึ่งนักเรียนได้เห็นกิจกรรมดังกล่าวจนเป็นเรื่องปกติ จึงส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถแยกแยะได้ว่า

อะไรดีอะไรไม่ดี เยาวชนขาดแบบอย่างที่ดี สถาบันครอบครัวอ่อนแอ ส่งผลให้นักเรียนบางส่วนเกิดปัญหาด้านพฤติกรรม

จากปัญหาที่กล่าวมาในข้างต้นนี้ในการดำเนินงานสถานศึกษาปลอดยาเสพติดให้ไปสู่เป้าหมายเพื่อให้เกิดภาพความสำเร็จนั้น โดยใช้การป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว ซึ่งอาศัยความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา ที่เป็นกำลังสำคัญในการที่จะดูแลนักเรียนในโรงเรียนให้พ้นจากภัยของยาเสพติดเพื่อที่เขาเหล่านั้น เติบโตด้วยชีวิตที่งดงามและเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคม

๑.๒ แนวทางการแก้ปัญหาและพัฒนา

“บว(ม)ร โมเดล” มีที่มาจากพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตรได้พระราชทานพระราชดำริหลักการ “บวร” ให้นำบ้าน วัด โรงเรียน/ราชการ ซึ่งเป็นสถาบันหลักของสังคมไทยที่เป็นสายใยยึดเหนี่ยวชุมชนมาแต่อดีต ที่ก่อให้เกิดการเกื้อกูลสนับสนุนซึ่งกันและกัน ช่วยให้สังคมไทยดำรงอยู่อย่างสันติสุขมาช้านาน มาใช้ในการพัฒนาและแก้ปัญหาในระดับชุมชน ในลักษณะ ๓ ประสาน เพื่อร่วมมือบำเพ็ญประโยชน์แก่ชุมชนอย่างเกื้อกูลกัน โรงเรียนวัดทรายขาว ได้มีการขอความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยเฉพาะบุคลากรทางการศึกษาทุกคนในสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา ซึ่งโรงเรียนวัดทรายขาว เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ตั้งอยู่บริเวณบ้านทรายขาว ตำบลทุ่งหวัง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาล ๑ ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ในโรงเรียนมีนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม ด้วยปัจจัยดังกล่าวทางโรงเรียนจึงได้รวมสถาบันศาสนาวัดกับมัสยิดด้วยด้วยกัน เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพชุมชน และนักเรียนที่นับถือศาสนาพุทธ และศาสนาอิสลาม จึงเกิดเป็นรูปแบบ “บว(ม)ร โมเดล” (บ้าน, วัดและมัสยิด, โรงเรียน)

บว(ม)ร “บ” แทนความหมายด้วยคำว่า “บ้าน” ซึ่งบ้านคือที่พักอาศัยหรือครอบครัวก็ได้ บ้านให้ความรักความอบอุ่นผูกพันแม้จะเป็นหน่วยหรือสถาบันเล็กที่สุดในโครงสร้างของสังคมแต่เป็นจุดเริ่มต้นของสังคมใหญ่ เป็นฟันเฟืองชิ้นเล็กที่มีความหมายสำคัญมาก ทั้งนี้ บ้านในที่นี้หมายความว่ารวมถึงหมู่บ้าน หรือชุมชนต่าง ๆ ด้วย ผู้นำที่เป็นตัวแทนของพลัง บว(ม)ร ที่มาจากบ้าน เช่น ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก เยาวชน ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น “ว(ม)” แทนความหมายด้วยคำว่า “วัดและมัสยิด” วัดและมัสยิดเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางจิตใจของคนไทยมาแต่ครั้งอดีตเป็นสถาบันยึดเหนี่ยวจิตใจอบรมสั่งสอนคนในชุมชนรอบๆวัดให้ประพฤติ ถูกทำนองคลองธรรม วัดและมัสยิด นอกจากจะเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจตามหลักศาสนาแล้ว สำหรับชาวบ้านยังเป็นสถานที่ให้คนในชุมชน พบปะกันใครเดือดเนื้อร้อนใจก็มาปรึกษากัน กลับจากวัดก็ได้คำสอนดี ๆ กลับไปมากมาย ผู้นำที่เป็นตัวแทนพลัง บว(ม)ร ที่มาจากวัด หรือ ศาสนสถาน ประกอบด้วย ผู้นำทางศาสนาของแต่ละศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ อิสลาม เช่น เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส อิหม่าม เป็นต้น “ร” แทนความหมายด้วยคำว่า “โรงเรียน” โรงเรียนคือสถานที่ที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผน สำหรับเยาวชนซึ่งจะโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ภาระของโรงเรียนอาจดูเหมือนอยู่ข้างในปัจุบันเนื่องจาก โรงเรียนต้องดูแลเหล่านักศิษย์เหมือนลูกหลานของตน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่เพื่อให้บริการ ประชาชน เพื่อให้ครอบคลุม ทั้งนี้ “ร” ในที่นี้จึงหมายถึงรวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่ ด้วย ผู้นำที่

เป็นตัวแทนพลัง บว(ม)ร ที่มาจากโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นต้น

โรงเรียนวัดทรายขาว ได้เล็งเห็นความสำคัญในการส่งเสริมคุณธรรมโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน ภายใต้โครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข จึงได้เข้าร่วมโครงการ และดำเนินการกิจกรรม โดยคิดรูปแบบวิธีปฏิบัติที่เป็นเลิศ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้เรียนรู้ และมีคุณธรรมผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการ การป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติด และอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว เพื่อปลูกฝัง ป้องกัน และสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับนักเรียน ด้วยการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติจริงของนักเรียน โดยมีครูเป็นผู้ให้การแนะนำ สั่งสอน ฝึกฝน อบรม เป็นการสร้างนิสัยให้นักเรียนมีนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่ทำความดี และใฝ่รักษาสุขภาพ เมื่อนักเรียนมีคุณธรรมหรือคุณลักษณะที่ดี ย่อมไม่นำความรู้ไปใช้ในทางมิชอบ ไม่สร้างความเดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสังคม

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการดำเนินงาน

๒.๑ วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนโรงเรียนวัดทรายขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข โดยโดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว
- ๒) เพื่อเสริมสร้างภูมิคุ้มกันในการป้องกันยาเสพติด บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก และการพนันแก่นักเรียนโรงเรียนวัดทรายขาว
- ๓) เพื่อพัฒนาโครงการสถานศึกษาสีขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุขให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๒.๒ เป้าหมายเชิงปริมาณ

- ๑) นักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ ปลอดภัยจากยาเสพติด และอบายมุข โดยโดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว
- ๒) นักเรียน ร้อยละ ๑๐๐ สร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก และการพนัน
- ๓) โรงเรียนวัดทรายขาวมีเครือข่ายและกลไกการเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในโรงเรียนจำนวน ๔ เครือข่าย

๒.๒ เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- ๑) นักเรียนปลอดภัยจากยาเสพติด และอบายมุข โดยโดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว
- ๒) นักเรียนสร้างภูมิคุ้มกันยาเสพติด บุหรี่/บุหรี่ไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก และการพนัน
- ๓) ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง โรงเรียนวัดทรายขาวและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องร่วมมือกันช่วยเหลือ และให้คำปรึกษาแก่นักเรียนที่มีปัญหาอย่างถูกต้องและเหมาะสม และมีกลไกการเฝ้าระวังปัญหา ยาเสพติดในโรงเรียน

๓. ขั้นตอนการดำเนินงาน

๓.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน กระบวนการพัฒนา

บว(ม)ร “บ” แทนความหมายด้วยคำว่า “บ้าน” ซึ่งบ้านคือที่พักอาศัยหรือครอบครัวก็ได้ บ้านให้ความรักความอบอุ่นผูกพันแม้จะเป็นหน่วยหรือสถาบันเล็กที่สุดในโครงสร้างของสังคมแต่เป็นจุดเริ่มต้นของสังคมใหญ่ เป็นพื้นที่เบื้องต้นเล็กที่มีความหมายสำคัญมาก ทั้งนี้ บ้านในที่นี้หมายความว่าความรวมถึงหมู่บ้าน หรือชุมชนต่าง ๆ ด้วย ผู้นำที่เป็นตัวแทนของพลัง บว(ม)ร ที่มาจากบ้าน เช่น ผู้นำตามธรรมชาติ ผู้สูงอายุ สตรี เด็ก เยาวชน ประชาชนชาวบ้าน ภูมิปัญญาท้องถิ่น “ว” แทนความหมายด้วยคำว่า “วัด” วัดเปรียบเสมือนศูนย์กลางทางจิตใจของคนไทยมาแต่ครั้งอดีตเป็นสถาบันยึดเหนี่ยวจิตใจอบรมสั่งสอนคนในชุมชนรอบๆวัดให้ประพฤติถูกทำนองคลองธรรม วัด นอกจากจะเป็นสถานที่ประกอบศาสนกิจของพระสงฆ์แล้ว สำหรับชาวบ้านยังเป็นสถานที่ให้คนในชุมชน พบปะกันใคร่ครวญเรื่องร้อนใจก็มาปรึกษากัน กลับจากวัดก็ได้คำสอนดี ๆ กลับไปมากมาย อย่างที่ทราบกันดีว่า ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีเสรีภาพในการนับถือศาสนาซึ่งทุกศาสนา ไม่ว่าจะเป็นอิสลาม คริสต์ ล้วนมีหลักคำสอนให้ผู้คนประพฤติและปฏิบัติดี ทั้งนี้ “ว” ในที่นี้จึงหมายถึงรวมถึง ศาสนสถานของศาสนาต่าง ๆ ที่อยู่ในพื้นที่ แผ่นดินไทยด้วย ผู้นำที่เป็นตัวแทนพลัง บว(ม)ร ที่มาจากวัด หรือศาสนสถาน ประกอบด้วย ผู้นำทางศาสนาของ แต่ละศาสนา ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ อิสลาม คริสต์ เช่น เจ้าอาวาส ผู้ช่วยเจ้าอาวาส อิมาม เป็นต้น “ร” แทนความหมายด้วยคำว่า “โรงเรียน” โรงเรียนคือสถานที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผน สำหรับเยาวชนซึ่งจะโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ภาระของโรงเรียนอาจดูเหมือนอยู่บ้างในปัจจุบัน เนื่องจาก โรงเรียนต้องดูแลเหล่านักศิษย์เหมือนลูกหลานของตน รวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่ เพื่อให้บริการ ประชาชน เพื่อให้ครอบคลุม ทั้งนี้ “ร” ในที่นี้จึงหมายถึงรวมถึงหน่วยงานภาครัฐที่อยู่ในพื้นที่ ด้วย ผู้นำที่เป็นตัวแทนพลัง บว(ม)ร ที่มาจากโรงเรียนและหน่วยงานภาครัฐ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน นายกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล เป็นต้น

มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

๓.๑.๑ ขั้นการวางแผน (Plan) โรงเรียนมีการจัดประชุมชี้แจงและสร้างความตระหนัก ให้กับครูและบุคลากร เพื่อวิเคราะห์สภาพ ปัญหาและบริบทของโรงเรียน สร้างความเข้าใจร่วมกันและสร้างข้อตกลงร่วมกัน ในการพัฒนาคุณภาพของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ เตรียมความพร้อมให้กับครู ให้ทำงานร่วมกันด้วยความเป็น กลยาณมิตร ซึ่งครูทุกคนต้องร่วมกัน วางแผนออกแบบกิจกรรม บว(ม)ร โมเดล ประกอบด้วย บ : บ้าน สถาบัน ครอบครัว ชุมชน หรือบ้าน ว : วัด สถาบันศาสนา หรือ วัด ร : โรงเรียน สถานที่ที่ให้ความรู้อย่างมีแบบแผน หรือ โรงเรียน พร้อมกำหนดเป้าหมาย และสร้างความเข้าใจร่วมกัน เพราะถือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญที่จะส่งผลให้การทำงานในขั้นตอนถัดไป เป็นไปด้วยความราบรื่นตรงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้

๓.๑.๒ ขั้นการลงมือปฏิบัติ (Do) หลังจากที่ได้ร่วมกันวางแผน (Plan) กำหนดรูปแบบการบริหารและเป้าหมายในการดำเนินงานแล้วใน ขั้นตอนถัดไป เป็นการลงมือปฏิบัติตามขั้นตอน ตามแผนงานที่ได้กำหนดไว้ อย่างเป็นระบบและมีความต่อเนื่อง โรงเรียนวัดตรีธารารามดำเนินการปลูกฝังให้นักเรียนมีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง มีคุณธรรมรู้จักแยกแยะสิ่งที่ผิด-ที่ถูก สิ่งชั่ว-สิ่งดี เพื่อปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ผิดที่ชั่ว เพื่อสร้าง คนดีให้แก่บ้านเมือง นักเรียนเป็นผู้มี คุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับดีขึ้นไปด้วยรูปแบบ บว(ม)ร โมเดล ประกอบด้วย บ : บ้าน สถาบันครอบครัว ชุมชน หรือบ้าน ว : วัด สถาบันศาสนา หรือ วัด ร : โรงเรียน โดยมีการจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการด้านการป้องกัน มาตรการด้านการค้นหา มาตรการด้านการรักษา มาตรการด้านการเฝ้าระวัง และมาตรการด้านการจัดการ ดังนี้

๑) โครงการส่งเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมประชาธิปไตยในโรงเรียน

- กิจกรรมวันสำคัญ โรงเรียนได้จัดกิจกรรมวันสำคัญ ได้แก่ วันเด็ก วันไหว้ครู วันสถาปนาลูกเสือแห่งชาติ วันเฉลิมพระชนมพรรษา(พระบรมราชินี) วันเฉลิมพระชนมพรรษา(รัชกาลที่ ๑๐) วันแม่แห่งชาติ วันพ่อแห่งชาติ วันสงฆ์ย้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี นาฏศิลป์ และนันทนาการ สามารถพัฒนาทางสุขภาพ สมอง อารมณ์ สังคม ร่างกาย และ จิตใจของนักเรียน สร้างความสุข สนุกสนาน เพลิดเพลิน ทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้วิชาอื่นๆ ได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งมีผลโดยตรงต่อการเรียนในระดับประถมศึกษา ประกอบกับเป็นการส่งเสริมการอนุรักษ์วัฒนธรรมอันดีงามของไทย และให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเพื่อเป็นการปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นไทย และใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่เกี่ยวข้องและห่างไกลจากยาเสพติด กิจกรรมวันสำคัญ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเข้าพรรษา และวันพระ โดยให้นักเรียนได้เข้าร่วม กิจกรรมกับวัดทรายขาว ซึ่งโรงเรียนอยู่ในวัด ในการทำกิจกรรมต่างๆนักเรียนจะนำปิ่นโตไปวัด นำดอกไม้ธูปเทียนไป ไหว้พระ การถวายเทียนพรรษาให้แก่วัด และการนำปิ่นโตไปวัดทุกวันพระ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ทำให้นักเรียนมีธรรมะชักนำจิตใจ ไม่หลงมัวเมาไปในทางที่ไม่ดี ไม่หลงผิดไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดและอบายมุข อีกทั้งทำให้ นักเรียนเกิดปัญญาและเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตต่อไปในอนาคตอันเป็นคุณสมบัติของคนดี เก่ง และมีความสุขอย่างแท้จริง

- กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมไทยพุทธ และไทยมุสลิม โรงเรียนได้มีการนำนักเรียนเข้าร่วมเข้าค่ายคุณธรรมสำหรับนักเรียนไทยพุทธ จัดขึ้นโดยองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งหวัง และจัดกิจกรรมเข้าค่ายการคุณธรรมจริยธรรมสำหรับนักเรียนไทยมุสลิมอีกด้วย การที่นักเรียนดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วมีสิ่งยั่วยุหมอมเมามากมาย ซึ่งหากนักเรียนมีจิตใจที่อ่อนแออาจทำให้หลงเข้าไปมัวเมากับยาเสพติด และอบายมุขได้ การส่งเสริมคุณธรรมสามารถพัฒนาคุณภาพผู้เรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียน มีคุณธรรม จริยธรรม ตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ได้แก่ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่ เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทยและมีจิตสาธารณะ

๒) โครงการส่งเสริมด้านกีฬา นันทนาการ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

- กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านกีฬา และนันทนาการ โรงเรียนได้ดำเนินการแข่งขันกีฬาศูนย์เครือข่าย เพื่อพัฒนาให้ นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรง มีสุขภาพจิตที่ดี มีอารมณ์ที่มั่นคง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่ เปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม ช่วยสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน ป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว (ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว เข้มแข็ง ความยุติธรรม ปฏิบัติตามกฎหมายมีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ นอกจากนี้ยัง ก่อให้เกิดความ สามัคคีกลมเกลียวร่วมแรงร่วมใจกันฟันฝ่าอุปสรรคของหมู่คณะ อีกทั้งนักเรียนยังสามารถใช้เวลาว่างให้เกิด ประโยชน์ในการฝึกซ้อมกีฬาห่างไกลจากยาเสพติดและอบายมุข

- กิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านลูกเสือ-เนตรนารี (ลูกเสือสำรอง/ลูกเสือสามัญ) โรงเรียนจัดกิจกรรมเกี่ยวกับลูกเสือ เช่น กิจกรรมเข้าค่ายพักแรมลูกเสือสามัญ ลูกเสือสำรอง และมีการจัดหลักสูตรการเรียนลูกเสือเพื่อให้ นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ใช้กระบวนการลูกเสือด้านภัยยาเสพติด ดำเนินการป้องกันเฝ้าระวัง และดูแลช่วยเหลือ สร้างภูมิคุ้มกันให้นักเรียนห่างไกลจากยาเสพติด นักเรียนสามารถรับรู้ และตระหนักถึงโทษภัยจากยาเสพติด นักเรียนมีความเข้าใจ และเข้ามามีส่วนร่วมกับชุมชนในการต่อต้านยาเสพติดทุกรูปแบบ

๓) โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการเยี่ยมบ้านนักเรียน ภาคเรียนละ ๒ ครั้ง เพื่อช่วยให้ครูได้ทราบชีวิตความเป็นอยู่และสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียน โดยการพบปะสนทนากับผู้ปกครองนักเรียน เป็นการแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น เจตคติซึ่งกันและกัน ตลอดจนเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดี ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ทำให้ครูได้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนอย่างชัดเจน เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้อย่างถูกต้องยิ่งขึ้นและสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔) โครงการเสริมสร้างความสัมพันธ์ และการมีส่วนร่วมของชุมชน

- กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง โรงเรียนได้มีการจัดประชุมผู้ปกครองและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน ภาคเรียนละ ๒ ครั้ง ซึ่งเป็นการวางรากฐานครอบครัวให้นักเรียนได้ร่วมสร้างความเข้าใจในการสื่อสารระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองได้รับทราบกฎระเบียบ ข้อปฏิบัติ และกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน รับทราบผลการเรียนและความประพฤติของนักเรียน และโรงเรียนได้รับความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนาการเรียนการสอน รวมทั้งป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน

๔) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข โรงเรียนได้ดำเนินการจัดกิจกรรมโดยการแต่งตั้ง คณะทำงานโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย เสพติดและอบายมุข ดำเนินการตามหลักเกณฑ์การประเมิน มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์ชี้วัดคุณภาพโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดภัย และอบายมุข กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งจัดทำมาตรการเสริมแรง ยกย่อง ชมเชย มอบเกียรติบัตร ความดีความชอบให้แก่ผู้ปฏิบัติงานดีเด่น มีการส่งเสริมการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว การจัดทำกิจกรรมห้องเรียนสีขาว การเดินรณรงค์วันงดสูบบุหรี่โลกและวันต่อต้านยาเสพติด โรงเรียนได้จัดตั้งคลินิกเสมารักษ์เพื่อเป็นศูนย์ให้คำปรึกษาแก้ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติด การดำเนินงาน มีการติดตั้งตู้เสมารักษ์เพื่อรับแจ้งแหล่งมั่วสุม จำหน่าย เสพ พหุติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียน

๓.๑.๓ ขั้นการตรวจสอบ (Check) เพื่อตรวจสอบว่าหลังการดำเนินกิจกรรมโครงการต่างๆในโรงเรียนแล้ว โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้ บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ เช่น ตรวจสอบการปฏิบัติงานของฝ่ายวิชาการ ฝ่ายสารวัตรนักเรียน ฝ่ายกิจกรรม และฝ่ายการงาน รวมถึงผู้นำที่เป็นตัวแทนพลังบว(ม)ร ร่วมพูดคุยและแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น รวมถึงระหว่างการทำกิจกรรมพร้อมทั้ง รายงานผลการทำกิจกรรมต่างๆ

๓.๑.๔ ขั้นการปรับปรุงแก้ไข (Action) โดยขั้นนี้จะนำผลที่ได้จากการดำเนินงานและจากการตรวจสอบ(Check) มาวิเคราะห์ว่ายังมีปัญหา ข้อบกพร่องหรือจุดอ่อน ที่ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหรือไม่ การพัฒนาสู่ความยั่งยืน โดยเมื่อดำเนินการ ตามขั้นตอนในการพัฒนาและบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่ตั้งไว้แล้ว โรงเรียนยังคงต้องรักษาต่อยอด ความสำเร็จเพื่อการพัฒนา ที่ยั่งยืนหากกระบวนการใดประสบความสำเร็จแล้วก็นำกระบวนการนั้นมาเป็น แนวทางในการปฏิบัติต่อไปหากกระบวนการใดไม่ประสบความสำเร็จให้ย้อนกลับไปเริ่มต้นที่ขั้นการวางแผน (Plan) ในการดำเนินงานทุกงานจำเป็นต้องมีการศึกษาวิเคราะห์บริบท เพื่อปรับเปลี่ยนวิธีการในการ ดำเนินงานที่เหมาะสม เกิดความประสบความสำเร็จตามเป้าหมายต่อไป

๓.๒ ลำดับขั้นตอนรูปแบบ (Model)

การป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข
โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว

๔. ผลการดำเนินงาน

๔.๑ ผลการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์

๑) โรงเรียนวัดทรายขาวปลอดยาเสพติด และอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว พบว่า โรงเรียนได้ออกแบบและนำนวัตกรรมไปใช้ในการดำเนินงาน ป้องกันให้นักเรียนทุกคนปลอดยาเสพติด และอบายมุข ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) นักเรียนโรงเรียนวัดทรายขาว มีภูมิคุ้มกันยาเสพติด บุหรี่/บุหรี่ปิไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก และการพนัน พบว่า ผลการดำเนินงานสามารถสร้างภูมิคุ้มกันไม่ให้นักเรียนไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด บุหรี่/บุหรี่ปิไฟฟ้า เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ สื่อลามก และการพนัน

๓) โรงเรียนวัดทรายขาวได้สร้างเครือข่ายกับสถานศึกษาอื่น เพื่อสร้างการ ขับเคลื่อนการเฝ้าระวังปัญหาเสพติดในโรงเรียน พบว่า ผลการสร้างเครือข่ายโรงเรียน และหน่วยงานองค์กรอื่น ๆ รวม ๔ แห่ง เครือข่ายได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานด้านการป้องกันยาเสพติด และอบายมุข และได้นำองค์ความรู้ที่ได้ไปใช้ในการดำเนินงานของโรงเรียน และสามารถสร้างความร่วมมือในการดำเนินงานกับเครือข่ายองค์กร

๔.๒ ผลสัมฤทธิ์ของงาน/ประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานหรือนวัตกรรม

๑. นักเรียนโรงเรียนวัดทรายขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข

๒. โรงเรียนวัดทรายขาวเป็นสถานศึกษาปลอดยาเสพติดและอบายมุข

๓. มีการร่วมมือของภาคีเครือข่ายเพิ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มละครสองเล

๔.๓ ประโยชน์ที่ได้รับจากผลงานหรือนวัตกรรม

๑. ได้รับความร่วมมือและเป็นเครือข่ายจากระดับต่างๆ เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนา ผู้ปกครองนักเรียน ในการร่วมกันแก้ไขปัญหาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล
๒. โรงเรียนมีการบริหารจัดการโรงเรียนสีขาวปลอดยาเสพติดและอบายมุขที่เป็นรูปธรรมชัดเจน และปฏิบัติกิจกรรมห้องเรียนสีขาว
๓. ครู นักเรียน ผู้ปกครอง มีความพึงพอใจต่อ นวัตกรรมหรือผลการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ (Best Practice) โครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล

๕. ปัจจัยความสำเร็จ

- ๕.๑ นักเรียนแกนนำทั้ง ๔ ฝ่ายเข้าใจบทบาทหน้าที่ในการกิจและดำเนินงานอย่างจริงจังเพื่อขับเคลื่อนกลยุทธ์ทั้ง ๔ ด้านของกิจกรรมห้องเรียนสีขาว
- ๕.๒ ครูให้ความช่วยเหลือและดูแลนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและพร้อมที่จะพัฒนานักเรียนในทุก ๆ ด้าน
- ๕.๓ ผู้บริหารมีการบริหารจัดการที่ดี มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานทุกกิจกรรม
- ๕.๔ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี ในการสอดส่องดูแลนักเรียน
- ๕.๕ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำศาสนา หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน ให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมเป็นอย่างดี
- ๕.๖ โรงเรียนเครือข่ายให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการขับเคลื่อนและพัฒนาโครงการสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุขเป็นอย่างดี

๖. บทเรียนที่ได้รับ

๖.๑ ข้อสรุป

๑. นักเรียนได้พัฒนาส่งเสริมคุณลักษณะนิสัยให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมมากยิ่งขึ้น และปลอดจากยาเสพติดและอบายมุข
๒. ผู้บริหาร ครูนักเรียน ผู้ปกครอง หรือผู้เกี่ยวข้อง ที่ได้ดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมเมื่อเข้าใจวิธีการดำเนินงานตาม การป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข โดยใช้รูปแบบ บว(ม)ร โมเดล โรงเรียนวัดทรายขาว แล้วสามารถนำวิธีการหรือรูปแบบการดำเนินงาน ไปปรับใช้ในโรงเรียนหรือองค์กรอื่นได้
๓. การดำเนินงานด้วยวิธีการหรือรูปแบบที่ชัดเจน และได้รับการสนับสนุน ส่งผลให้งานบรรลุตามวัตถุประสงค์และสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๖.๒ ข้อสังเกต

โรงเรียนได้พัฒนาห้องเรียนสีขาวที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นซึ่งนำไปสู่ ความสำเร็จของสถานศึกษาสีขาว ปลอดยาเสพติดและอบายมุข โรงเรียนได้รับการยอมรับจากหน่วยงานอื่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางการศึกษา และการยอมรับจากชุมชนมากยิ่งขึ้นในการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน

๖.๓ ข้อเสนอแนะ

มีวิธีการสร้างภูมิคุ้มกันดีทางร่างกายและจิตใจให้นักเรียนด้วยตนเอง เพื่อเตรียมตัวพร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันท่วงที และเพื่อใช้ต่อต้านยาเสพติดและอบายมุข สามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะสิ่งที่ดี มีสติและมีวิจารณญาณ รู้จักยับยั้งชั่งใจ และรู้จักการปฏิเสธต่อสิ่งชั่วร้ายต่างๆ ได้อย่างมีสติปัญญา เหมาะสมกับสถานการณ์

๖.๔ ข้อควรระวัง

การดำเนินงานการป้องกันนักเรียนห่างไกลยาเสพติดและอบายมุข ต้องอาศัยหลักการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำทางศาสนา หน่วยงานอื่นทั้งภาครัฐและเอกชน จะดำเนินการเพียงลำพังย่อมไม่ประสบผลสำเร็จ